

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

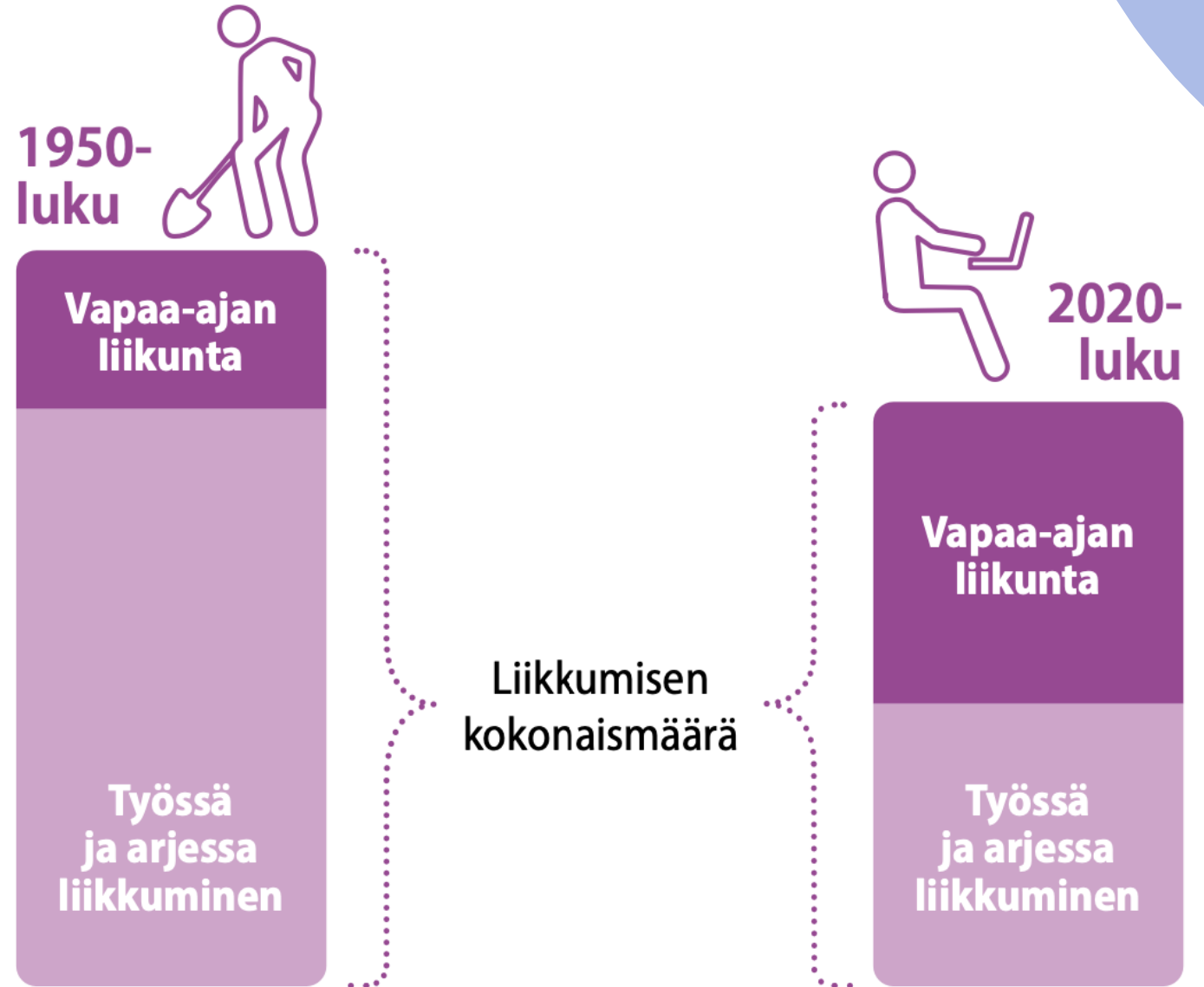

Suomi liikkeelle -ohjelma
Programmet Finland i rörelse

Suomi liikkeelle -ohjelma

2023–2027 puolivälikatsaus

Liikkumisen kokonaismäärän muutos viime vuosikymmeninä

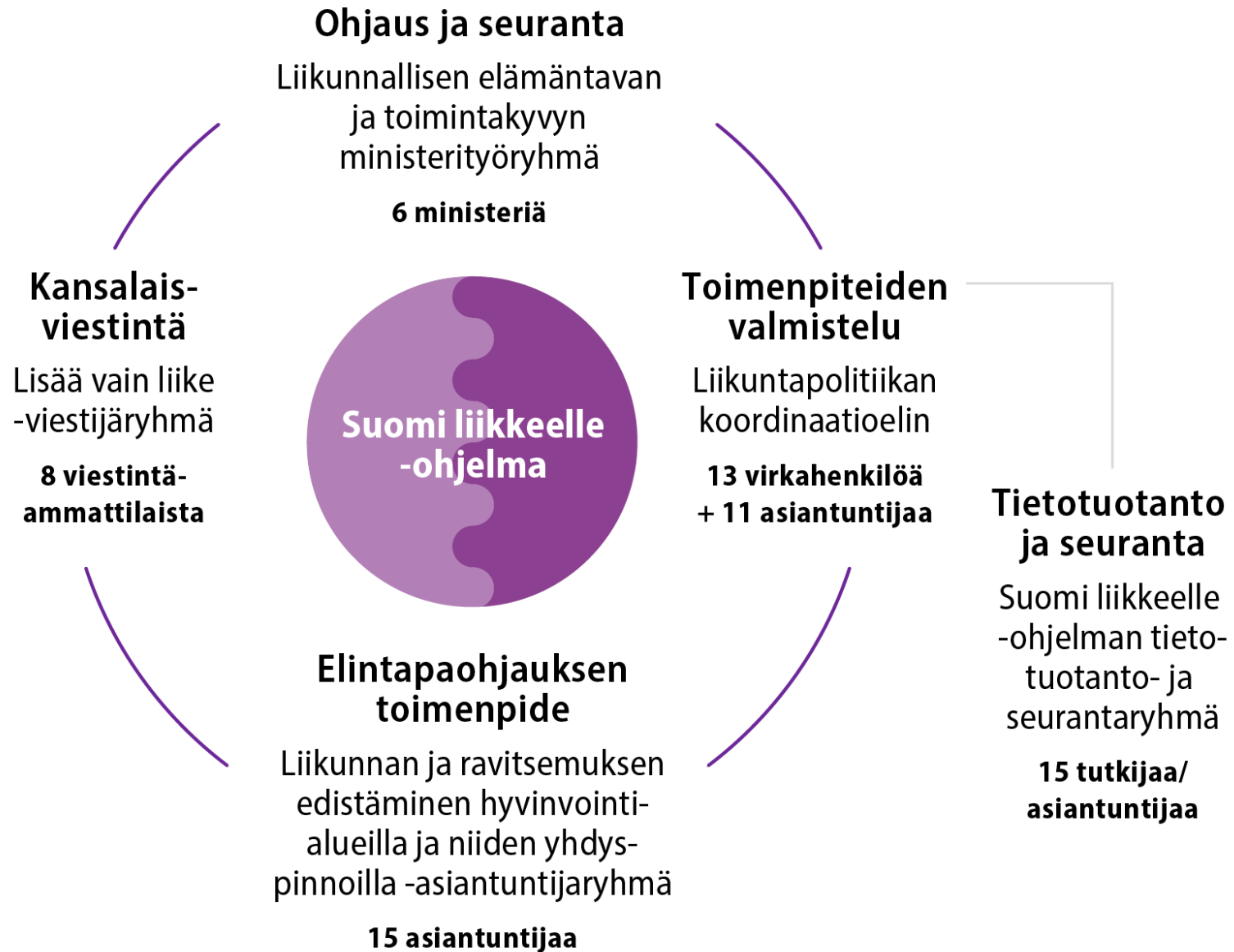
Suomi liikkeelle -ohjelma

pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma

- Hallituksen tavoitteena on kääntää liikkuminen kasvuun jokaisessa ikäryhmässä.
- Ohjelmaan on varattu hallituskaudella 20 miljoonaa euroa vuodessa (yht. 80 milj. €).
- Liikunnallisen elämäntavan ja toimintakyvyn ministerityöryhmä ohjaa ja seuraa Suomi liikkeelle -ohjelman toteutumista.

Työryhmät

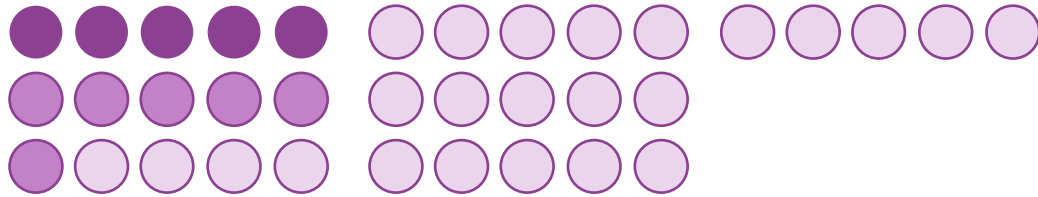

Suomi liikkeelle -ohjelma

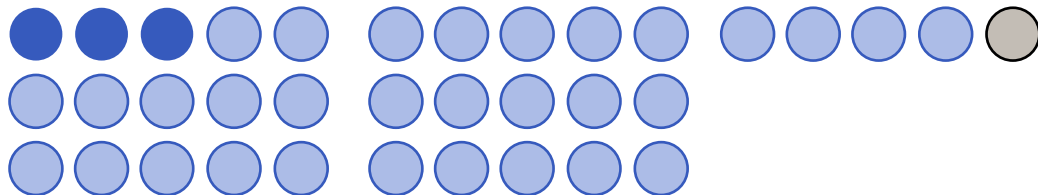
pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma

- Hallitusohjelman 16 Suomi liikkeelle -ohjelman kirjausta sisältää 35 toimenpidettä:

- 5 rakennetoimea
- 6 selvitystä tai suunnitelmaa
- 23 kehittämis- ja edistämistoimea

- 3 toimenpidettä on valmistunut, 31 käynnissä, 1 ei toteudu

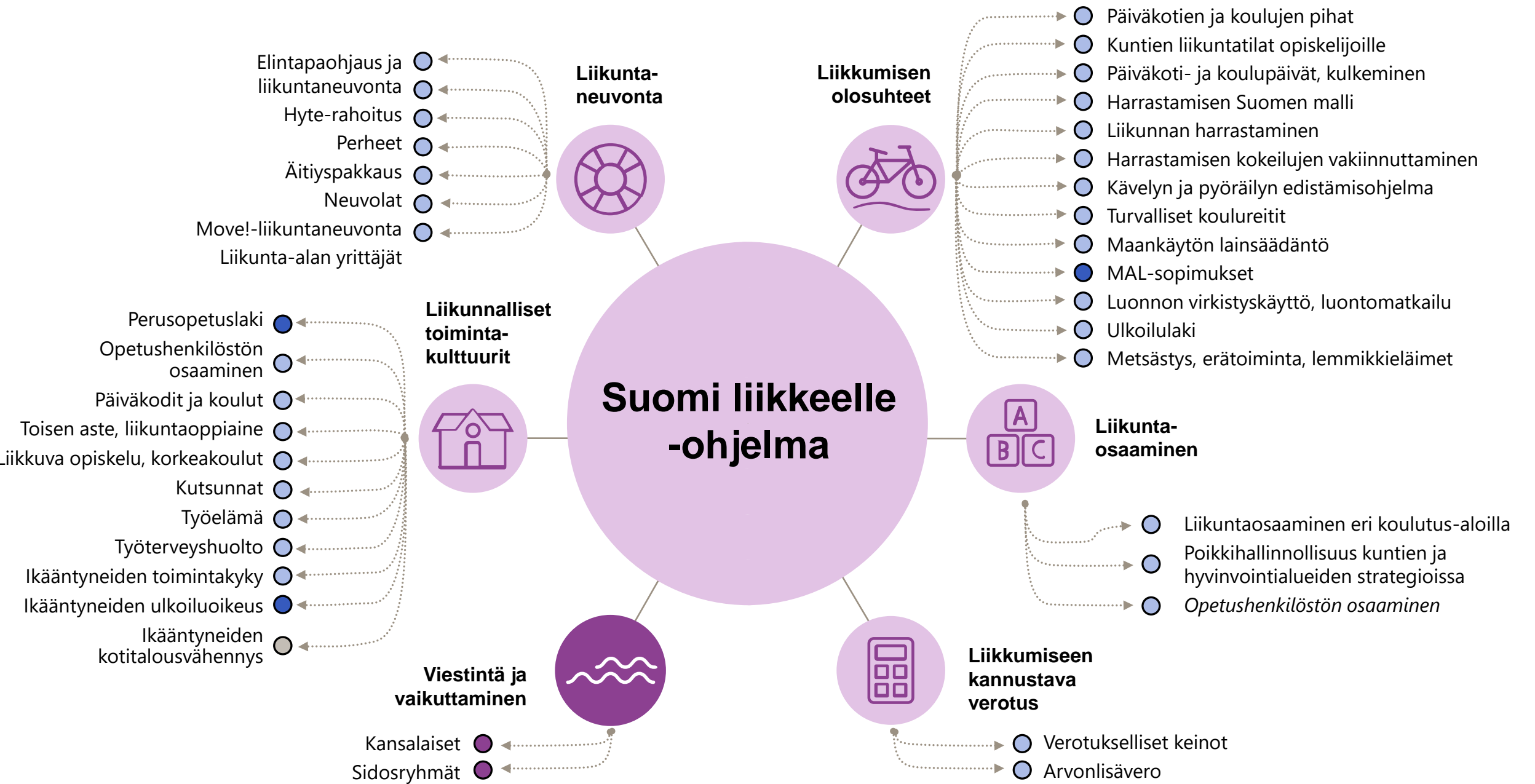

Yksilöt ja yhteisöt valitsevat liikkumisen

Organisaatiot valitsevat liikkumisen edistämisen

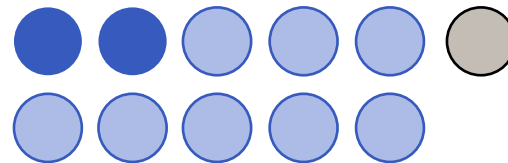

Rakenteet luovat edellytykset liikkumiselle

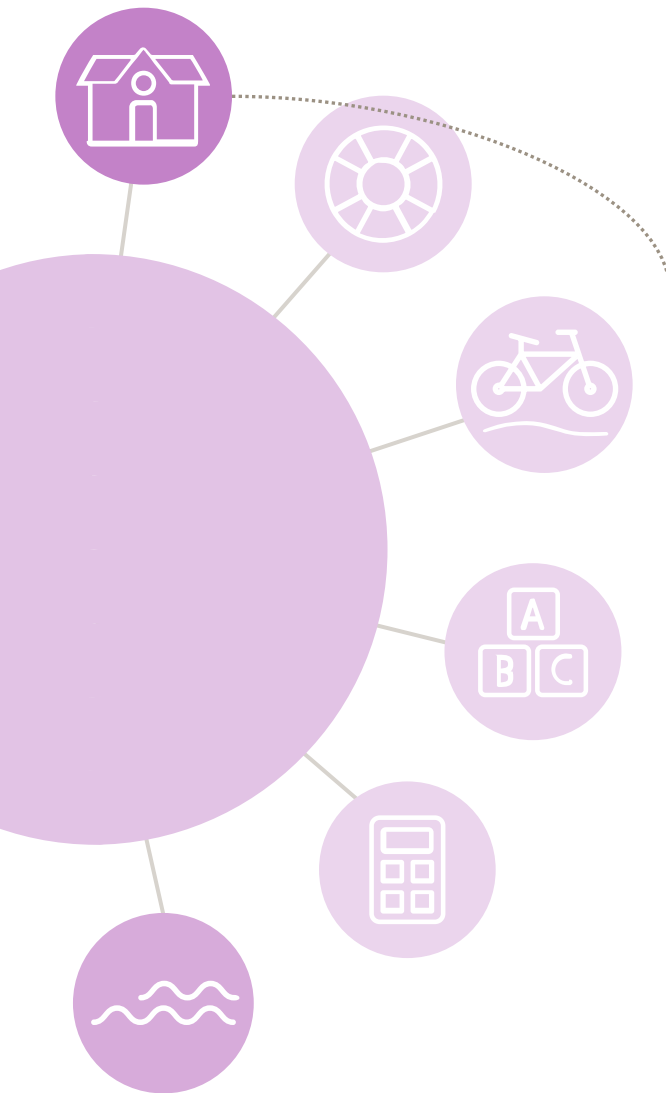

Liikunnalliset toimintakulttuurit

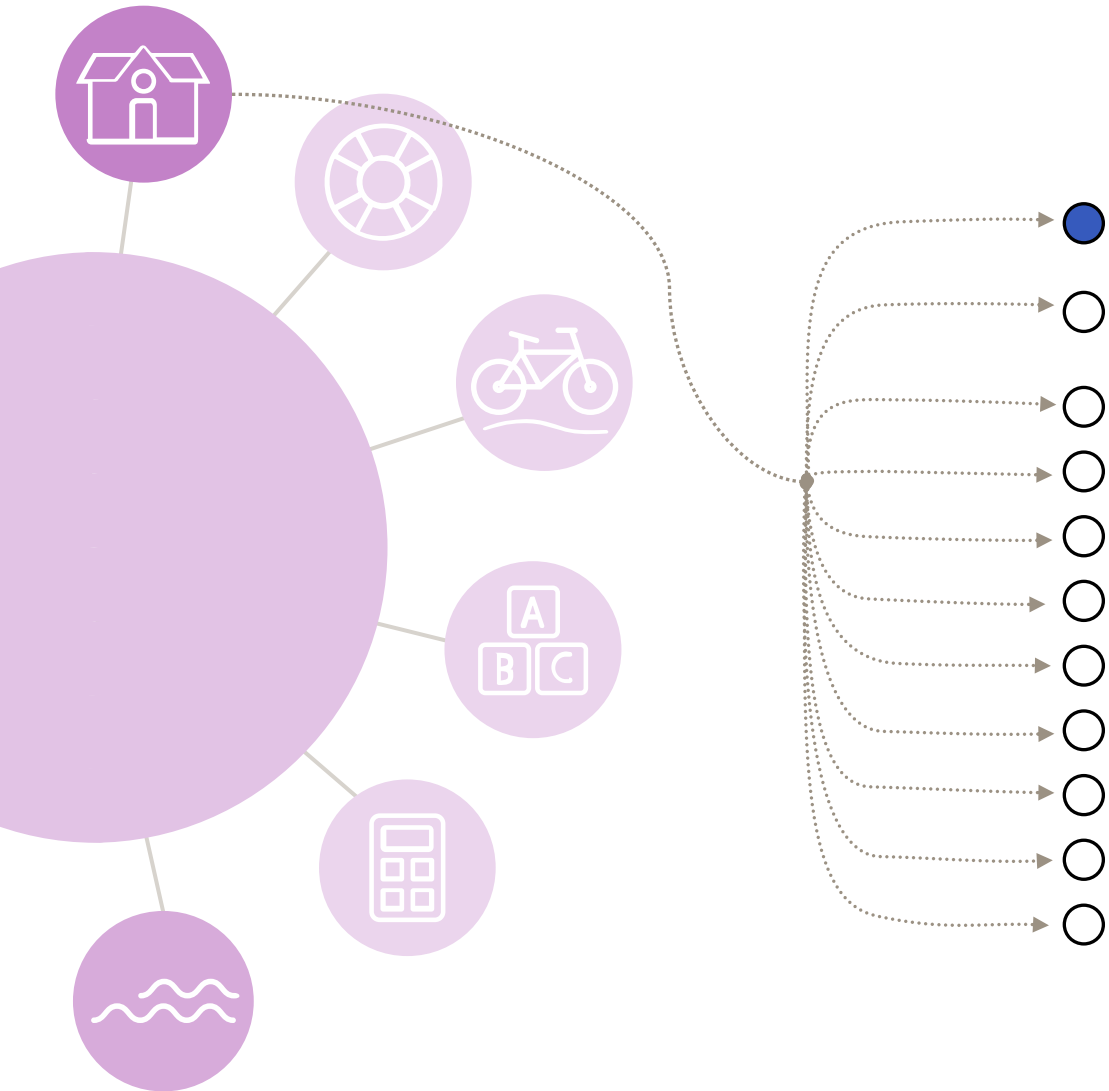
11 toimenpidettä:

2 valmista, 8 käynnissä, 1 ei toteudu

Liikunnalliset toimintakulttuurit

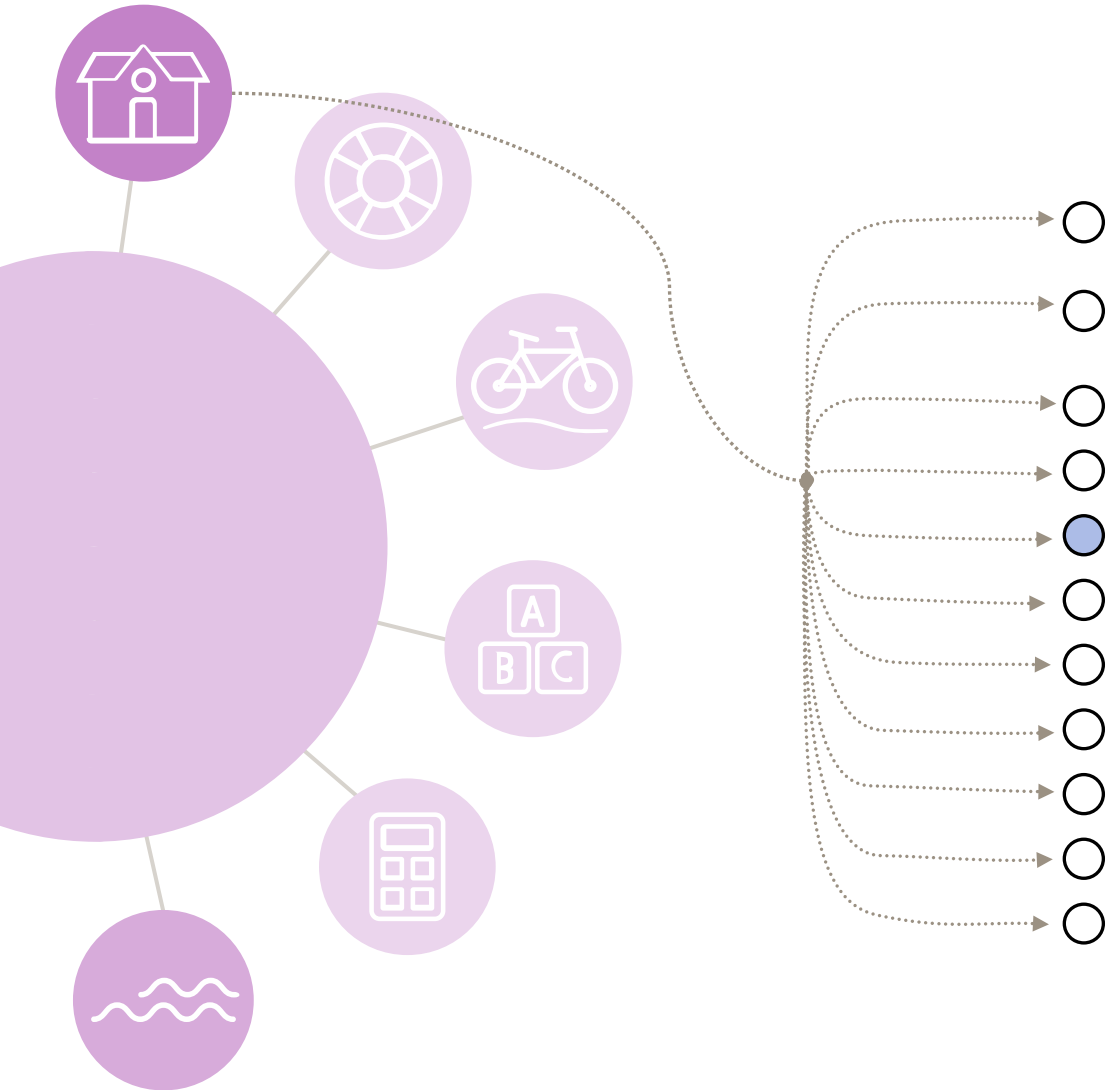
1. Perusopetuslaki
2. Opetushenkilöstön osaaminen
3. Päiväkodit ja koulut
4. Toinen aste, liikuntaoppiaine
5. Liikkuva opiskelu, korkeakoulut
6. Kutsunnat
7. Työelämä
8. Työterveyshuolto
9. Ikääntyneiden toimintakyky
10. Ikääntyneiden ulkoiluoikeus
11. Ikääntyneiden kotitalousvähennys

1. Lisätään perusopetuslakiin liikunnallisen elämäntavan edistäminen (OKM)

- Pääministeri Petteri Orpon hallitus antoi 30.12.2024 eduskunnalle esityksen perusopetuslain muutoksesta, jossa § 2 Opetuksen tavoitteet -kohtaan lisätään kirjaus: Esi- ja perusopetuksen tulee lisäksi edistää liikunnallista elämäntapaa.

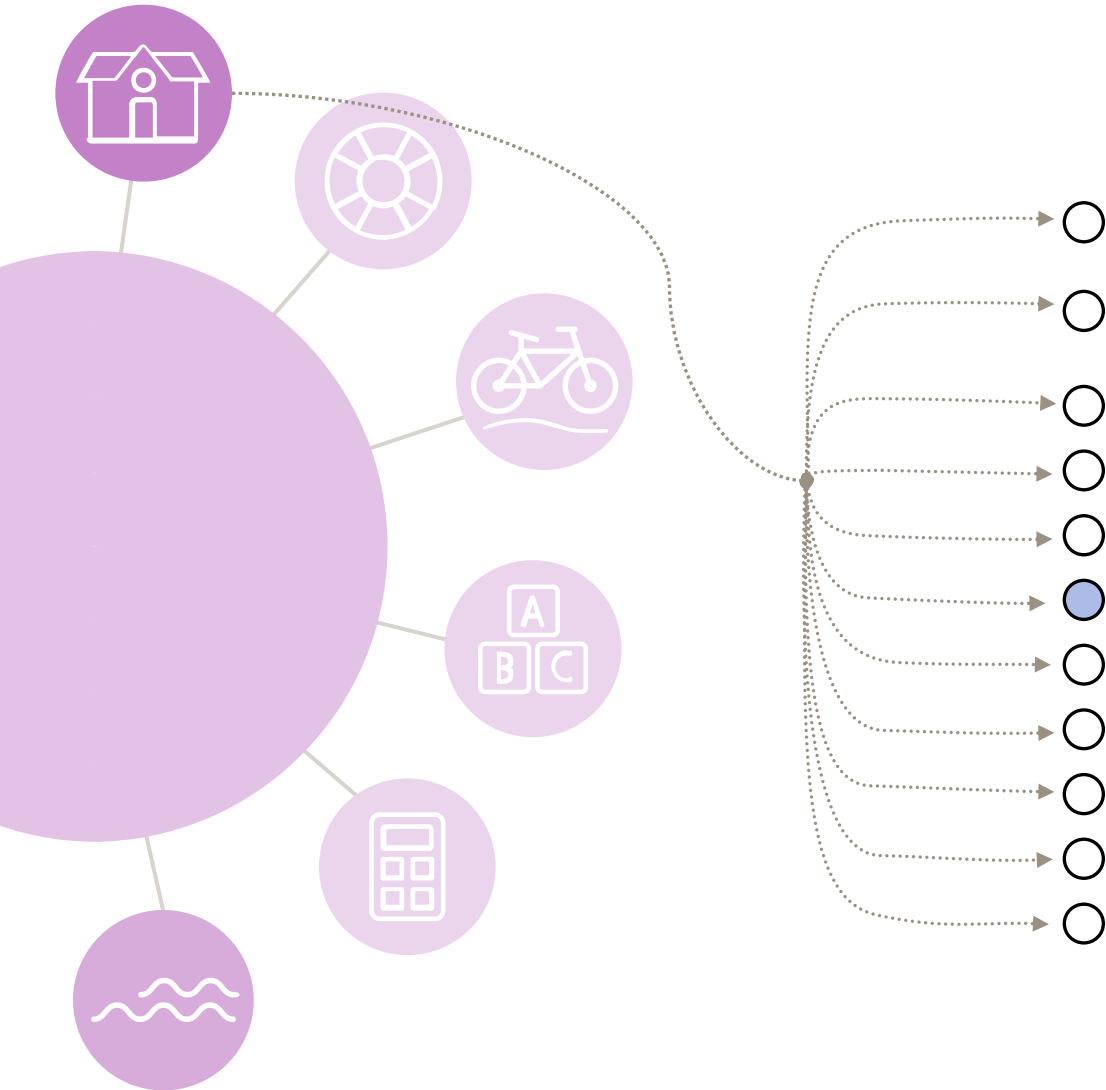
Liikunnalliset toimintakulttuurit

5. Edistetään kaikkien korkeakoulujen hakeutumista Liikkuva opiskelu -ohjelmaan (OKM)

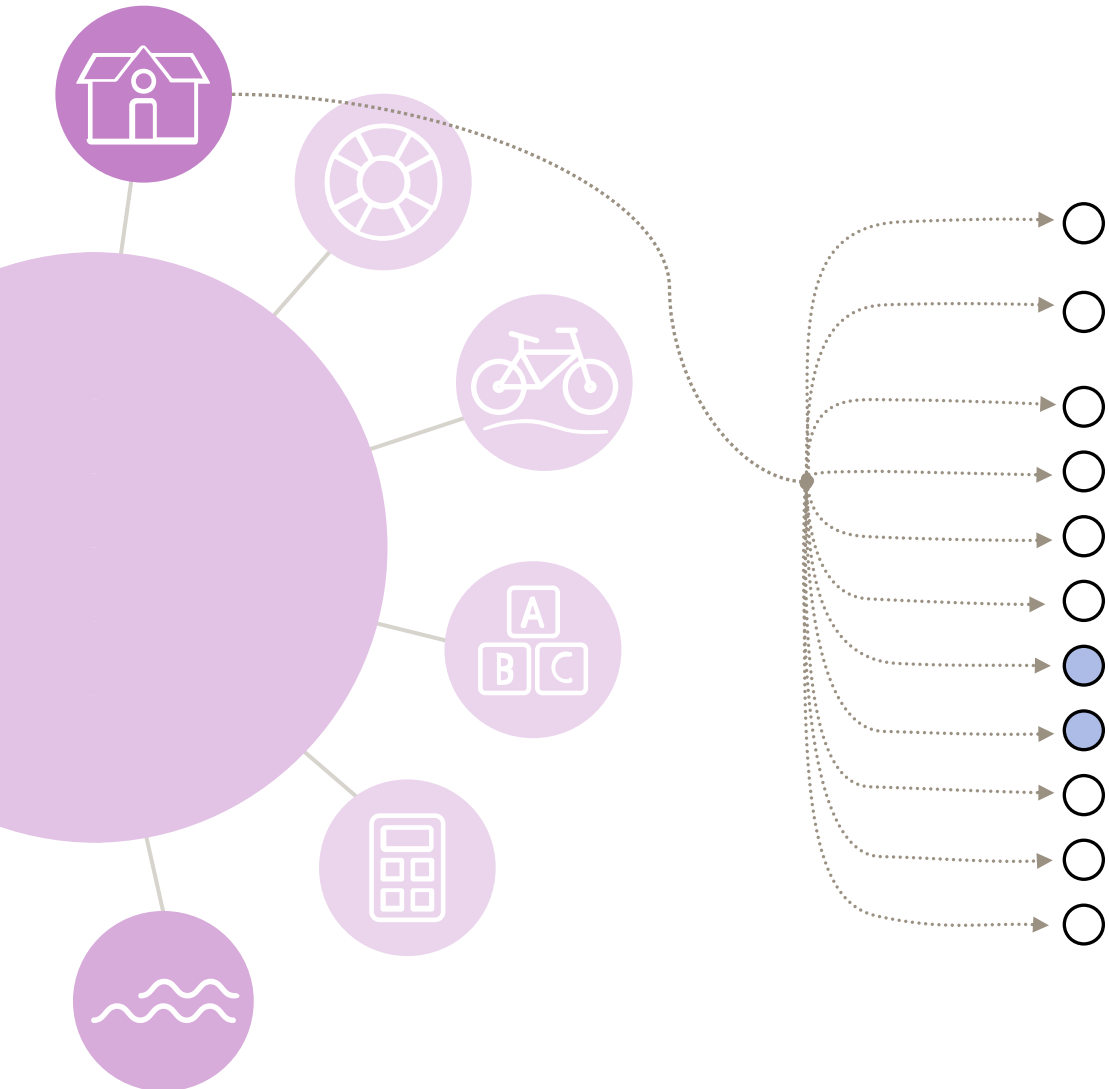
- Kehittämisyavustukset korkeakouluille Liikkuva opiskelu -toimenpiteisiin 729 000 euroa / 8 hanketta, 17 korkeakoulua (v. 2024).
- Avustettavan hankkeiden osallistujatavoite on noin 200 000 opiskelijaa ja henkilökunnan jäsentä korkeakouluista.
- Liikkuvan opiskelun tukitoimenpiteet korkeakouluille

Liikunnalliset toimintakulttuurit

6. Liikunnan ja toimintakyvyn edistäminen lisätään osaksi kutsuntojen sisältöä (PLM)

- Luodaan pysyvät toimintamallit, joilla parannetaan kutsuntaikäisten nuorten toimintakykyä ja vähennetään varusmiespalveluksen keskeytyksiä.
- Mm. MarsMars-sovelluksen kehittämistyö, viestintä sekä paikallisten toimijoiden, kuten kuntien, liikunta- ja urheiluseurojen sekä liikunta-alan yrittäjien yhteistyön lisääminen.

7. **Työssä jaksamista tuetaan ottamalla liikkuminen keskeiseksi osaksi työkyvyn ja työelämän kehittämistä (STM, TEM)**

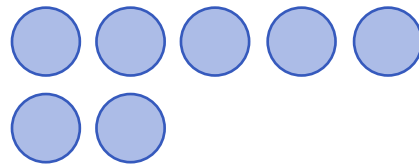
- Tavoitteena liikkumisen integroiminen työelämän strategioihin ja käytäntöihin.
- Mm. Tulevaisuusvuoropuhelut ja johtamisen kehittäminen

8. **Selvitetään työnantajien vaikuttavimmat keinot edistää työntekijöiden fyysistä aktiivisuutta yhteistyössä työterveyshuollon kanssa (STM, TEM)**

- Kooste työnantajien vaikuttavimmista keinoista edistää työntekijöiden fyysistä aktiivisuutta yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.
- Liikuntakoordinaattoreiden kouluttaminen työpaikoille sekä työpaikan ja työterveyshuollon välisen yhteistyön kehittämiseen liikuntaa edistäväksi.

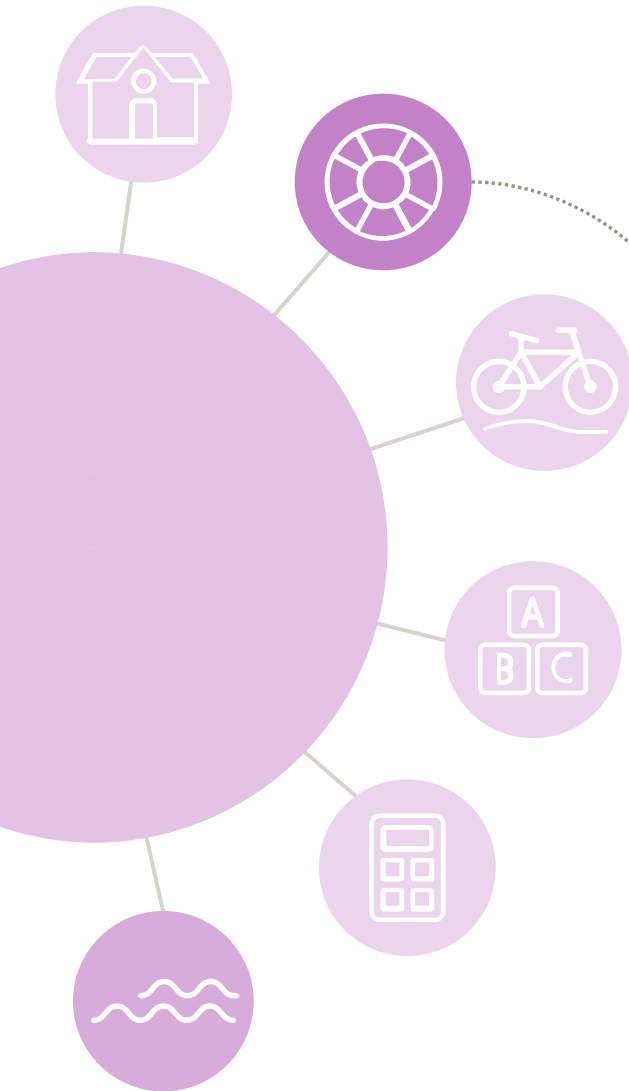

Liikuntaneuvonta

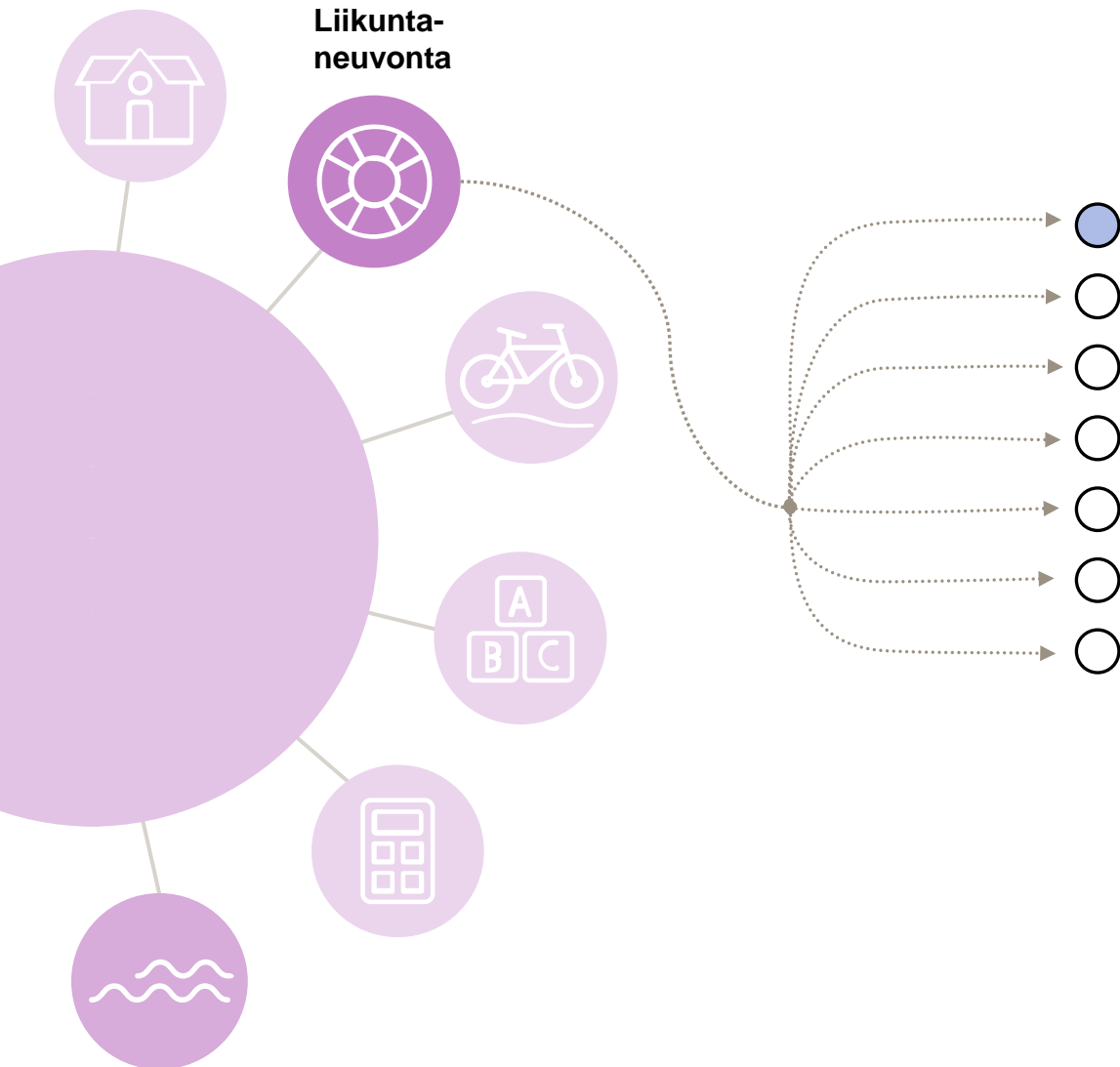

7 toimenpidettä:
Kaikki käynnissä

Liikuntaneuvonta

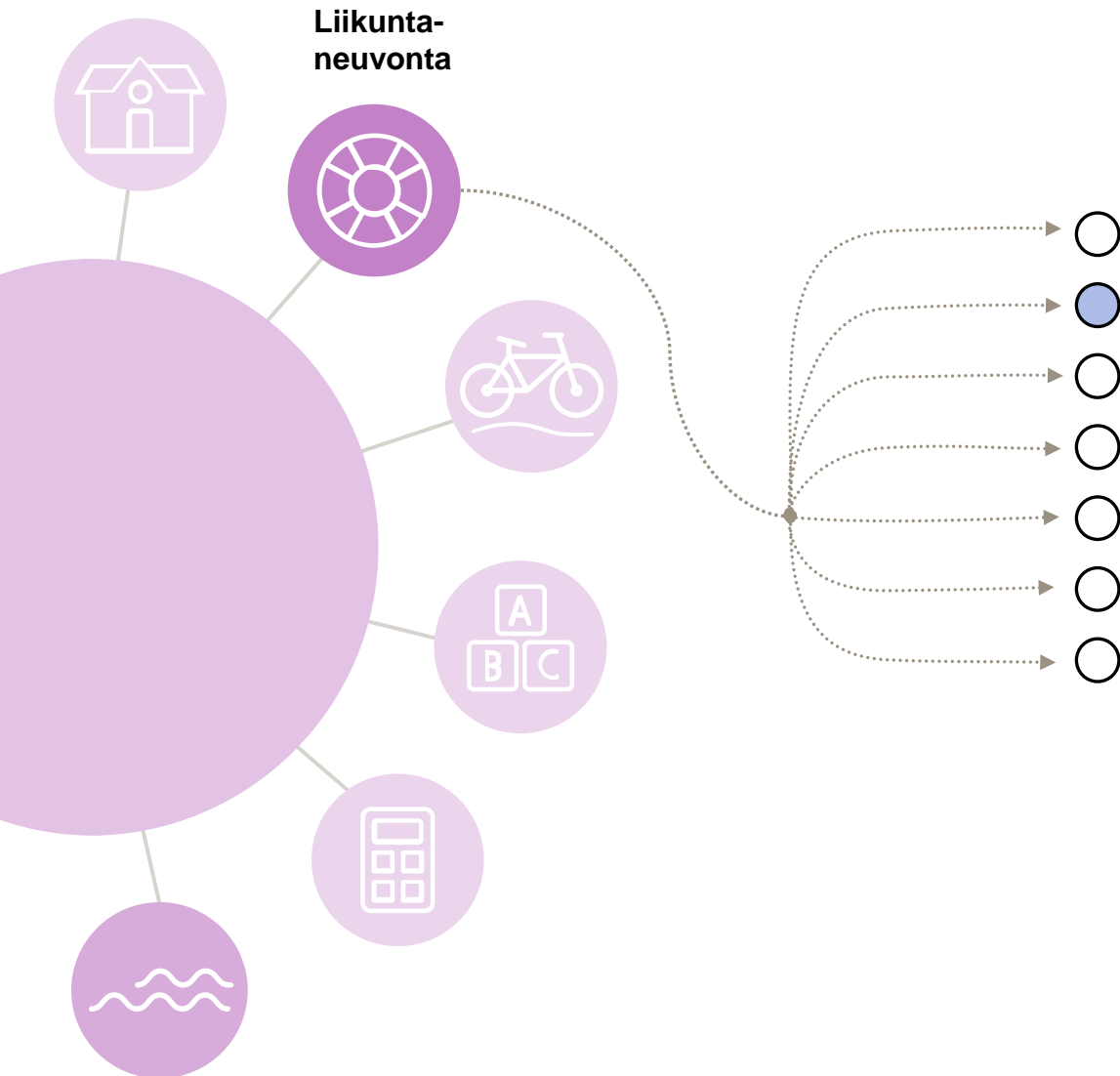

- 12. Elintapaohjaus ja liikuntaneuvonta
- 13. Hyte-rahoitus
- 14. Perheet
- 15. Äitiyspakkaus
- 16. Neuvolat
- 17. Move!-liikuntaneuvonta
- 18. Liikunta-alan yrittäjät

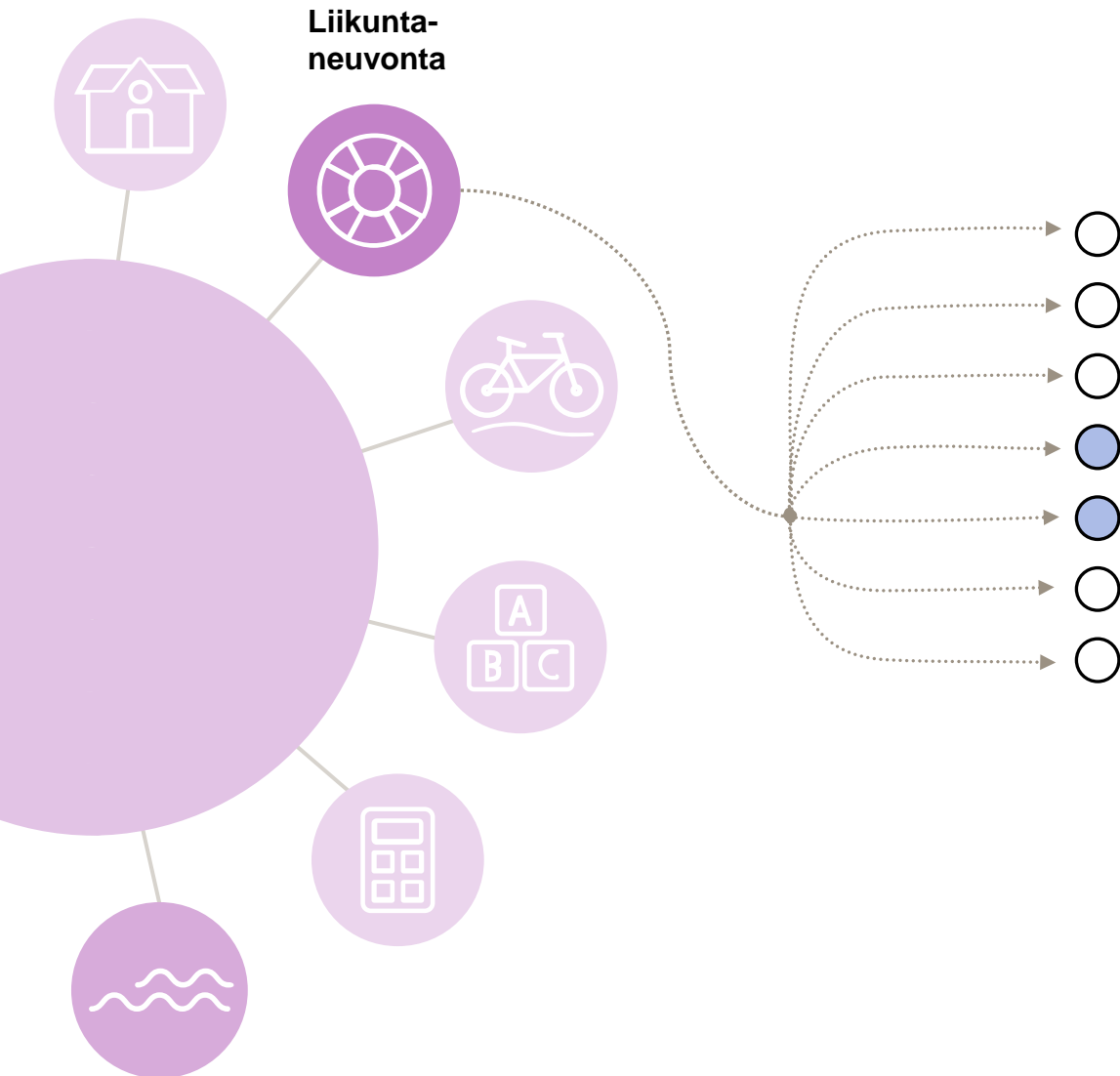
12. Vahvistetaan elintapaohjausta ja liikuntaneuvontaa kunnissa ja hyvinvointialueilla hyödyntäen samalla terveysteknologian mahdollisuuksia (OKM, STM)

- Varmistetaan toimivat yhteistyörakenteet ja toimintakäytännöt hyvinvointialueilla ja niiden yhdyspinnoilla, parannetaan ammattilaisten osaamista perus- ja täydennyskoulutuksen avulla, tuetaan näyttöön perustuvien suositusten ja toimintamallien käyttöönottoa ja seurataan liikunnan ja ravitsemusterveyden edistämisen toteutumista ja vaikuttavuutta.
- Liikuntaneuvonnan paikallisille kehittämishankkeille 1,9 M€/52 hanketta (v. 2024) ja 2,8 M€/98 hanketta (v. 2025).
- Liikkuvan aikuisen tuki- ja kehittämistoimenpiteet.

13. Arvioidaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen tarkoitetun rahoituksen kohdentumista kunnissa ja hyvinvointialueilla (VM, STM, OKM)

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perusteella kohdennettavan rahoituksen osuutta ehdotetaan nostettavaksi 1,5 prosenttiin sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksesta. Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen laskentatapaa ehdotetaan täsmennettäväksi alueita kannustavammaksi.

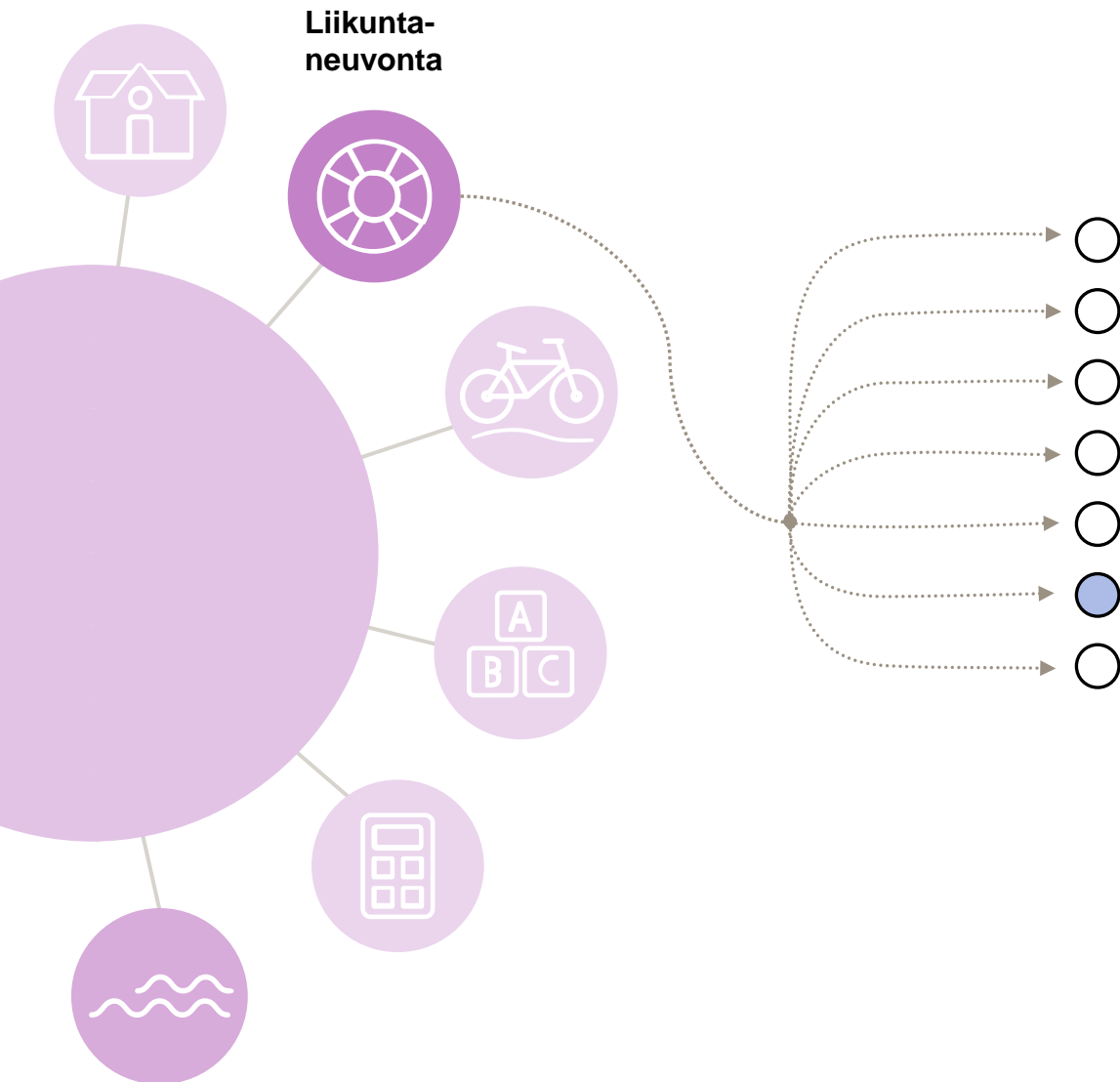
Liikunta-
neuvonta

15. Sisällytetään pallo äitiyspakkaukseen (STM)

- KELA on kilpailuttanut pallon hankinnan. Pallo tulee mukaan äitiyspakkaukseen vuonna 2026.

16. Lisätään neuvoloihin perheliikuntaneuvontaa (STM, OKM)

- Valmisteilla neuvoloissa jaettavaksi esite liikkumisen merkityksestä varhaislapsuudessa ja perheissä. Esite toimii puheeksiottamisen välineenä.
- Liikuntaneuvonnan kehittämishankkeista perheiden liikuntaneuvonnan kehittämiseen kohdistuu 17 hanketta vuonna 2025 sekä lisäksi 25 hankkessa perheiden liikunta on mukana yhtenä kehittämiskohteena.
- Liikkuvat-toimenpiteet tukevat ja kehittävät.

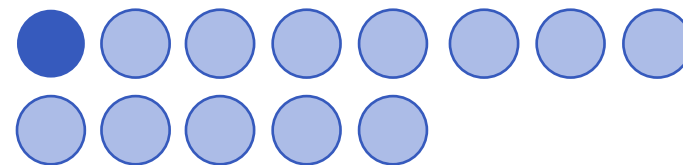
Liikunta-
neuvonta

17. Peruskoulun laajojen terveystarkastusten yhteydessä annetaan henkilökohtaista liikuntaneuvontaa ja -ohjausta oppilaan Move!-tulosten perusteella (STM, OKM)

- Move!-prosessin liikuntaneuvonnan kehittämisavustukset kunnille noin 1,9 miljoona euroa, 107 hankkeelle (v. 2024).
- Kunnat kehittävät tukitoimia oppilaille, joiden fyysisessä toimintakyvyssä havaitaan olevan haasteita.
- Move!-kehittämistoimet kiinnittyvät Liikkuva koulu -toimenpiteisiin, joilla edistetään koulujen liikunnallista toimintakulttuuria.

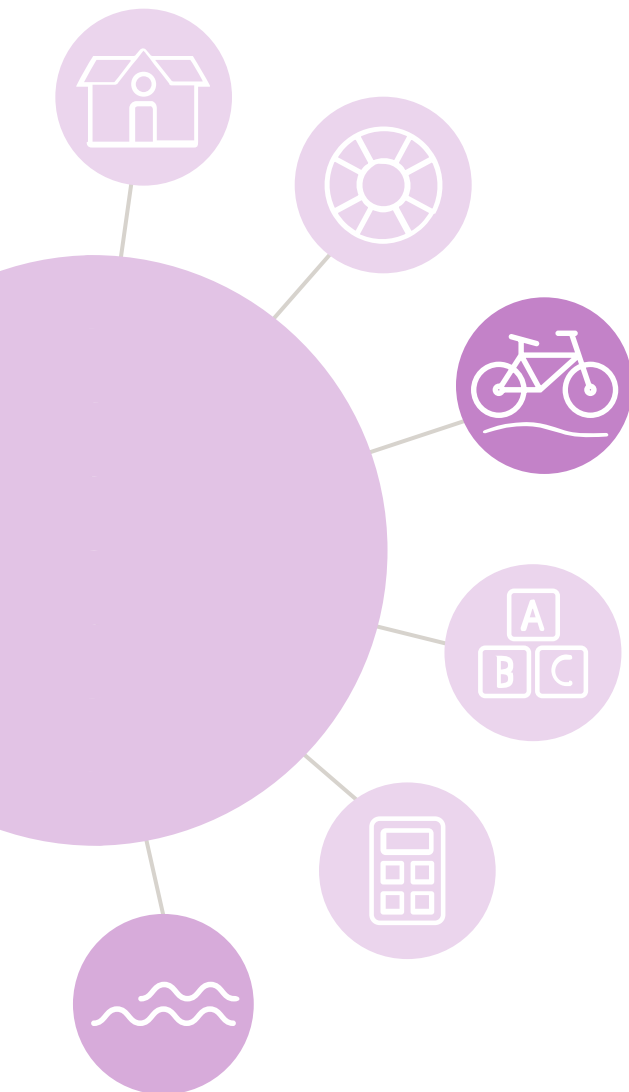
Liikkumisen olosuhteet

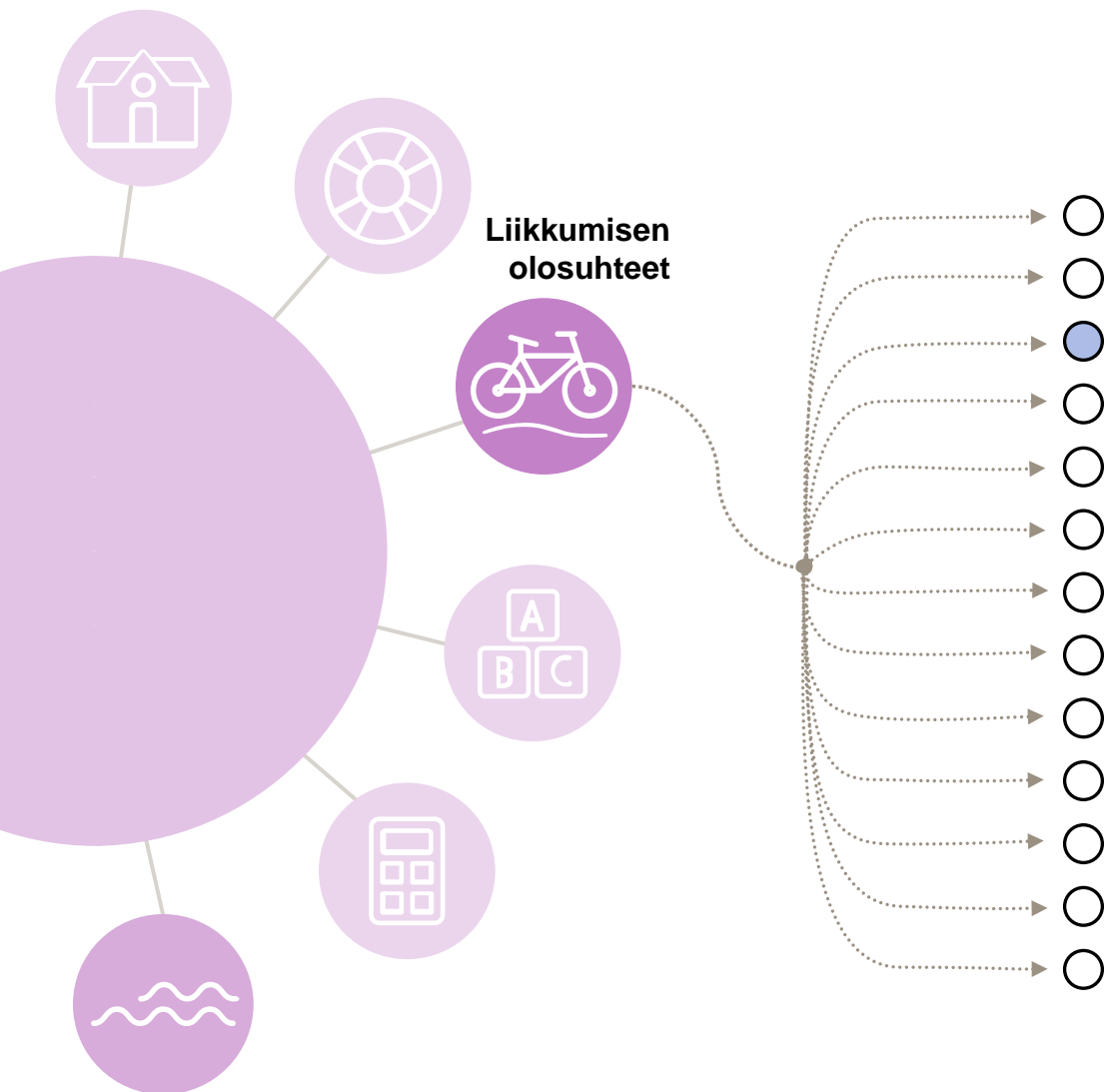
13 toimenpidettä:

1 valmis, 12 käynnissä

Liikkumisen olosuhteet

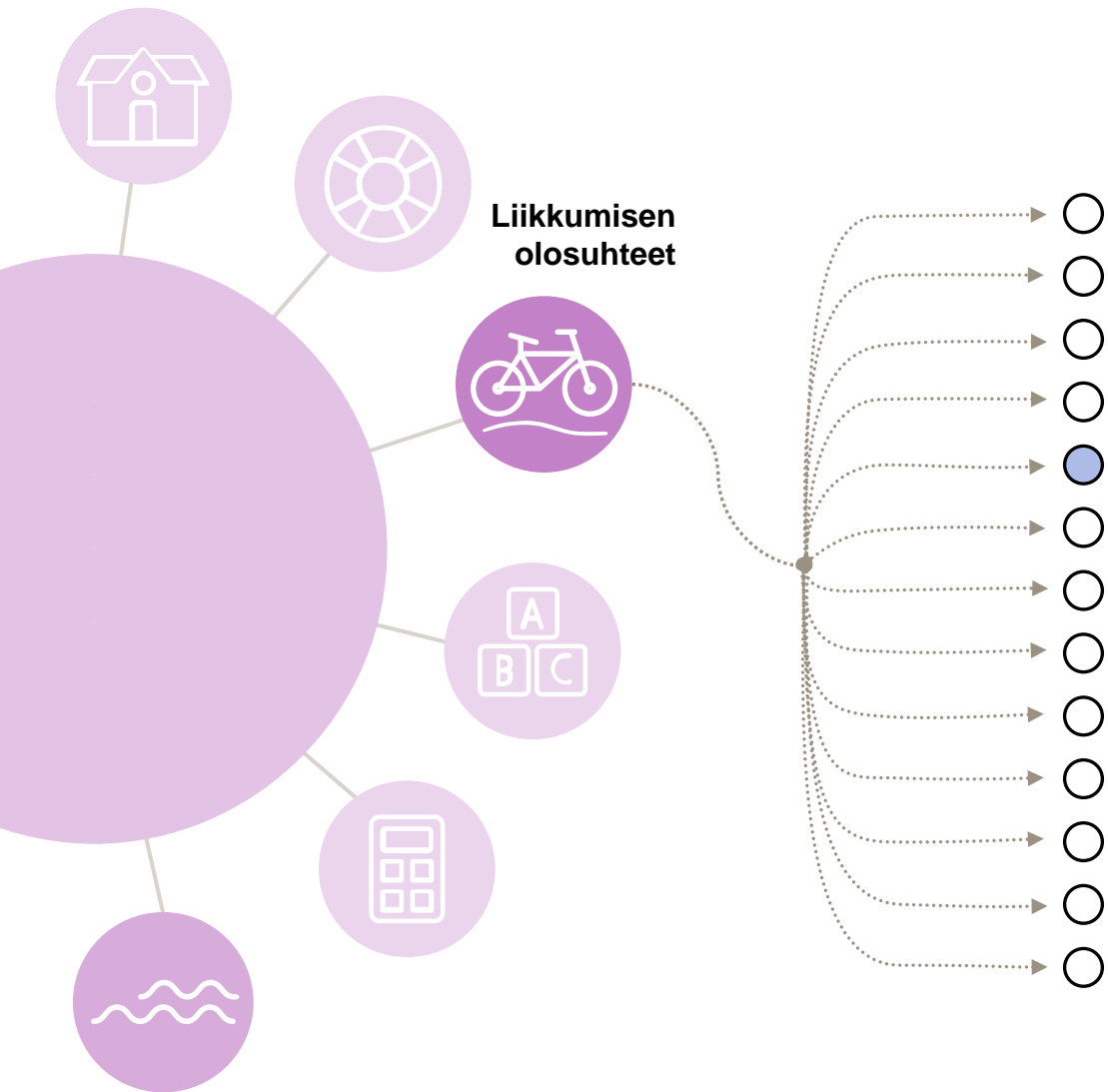

- 19. Päiväkotien ja koulujen pihat
- 20. Kuntien tilat opiskelijoille
- 21. Päiväkoti- ja koulupäivät, kulkeminen
- 22. Harrastamisen Suomen malli
- 23. Liikunnan harrastaminen
- 24. Harrastamisen kokeilujen vakiinnuttaminen
- 25. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma
- 26. Turvalliset koulureitit
- 27. Maankäytön lainsäädäntö
- 28. MAL-sopimukset
- 29. Luonnon virkistyskäyttö, luontomatkailu
- 30. Ulkoilulaki
- 31. Metsästys, erätoiminta, lemmikkieläimet

21. Vahvistetaan päiväkotij- ja koulupäivien sekä koulumatkojen liikunnallistamista (OKM)

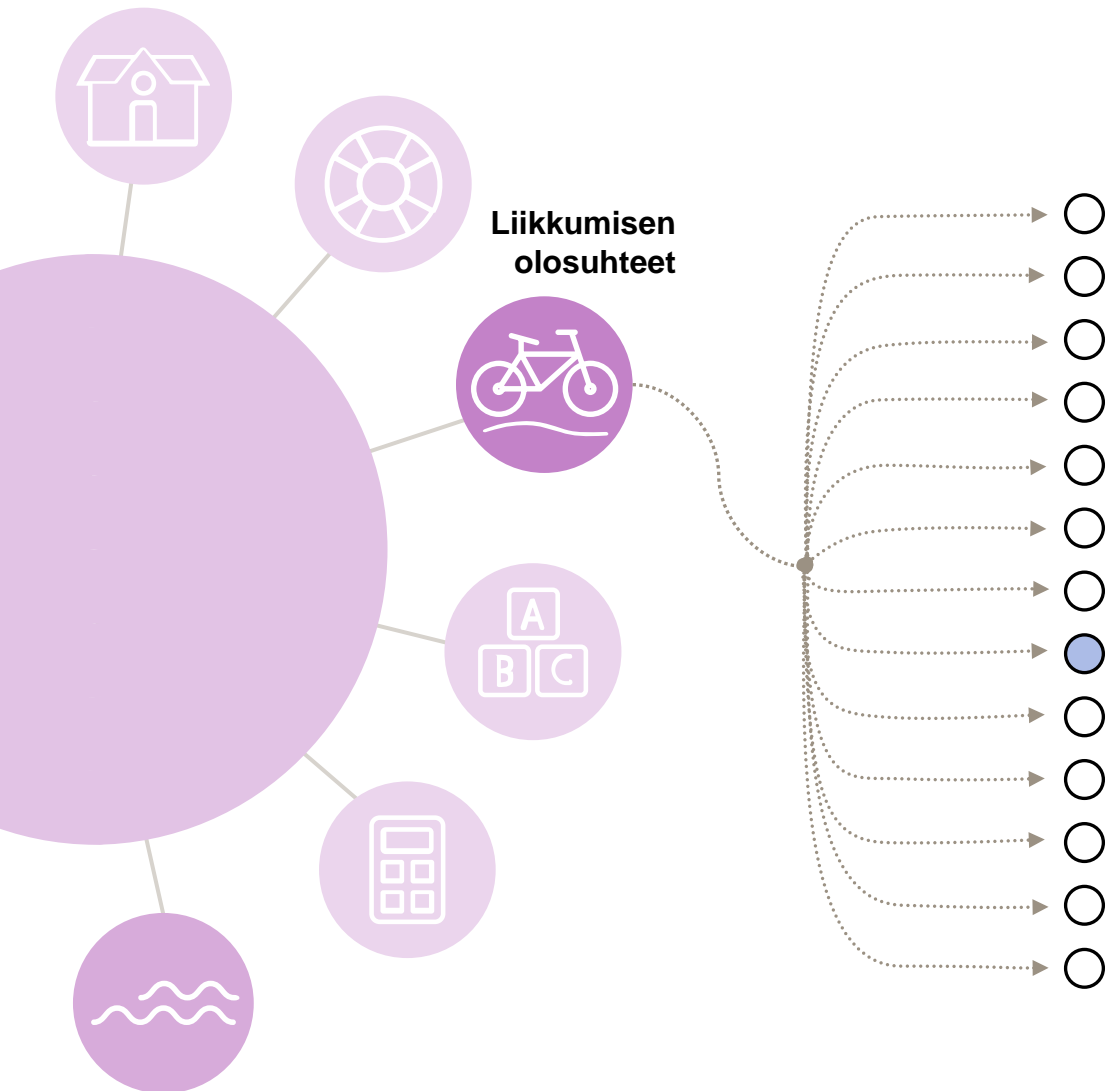
- Liikkuva koulu -toiminnan paikallisiin kehittämistoimenpiteisiin myönnettiin noin 2,4 miljoonaa euroa 111 hankkeelle. Osassa hankkeista kehitettiin myös Move!-prosessin liikuntaneuvontaa.
- Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva koulu, Liikkuva opiskelu, Liikkuva perhe sekä Fiksusti kouluun – toimenpiteet.

Liikkumisen
olosuhteet

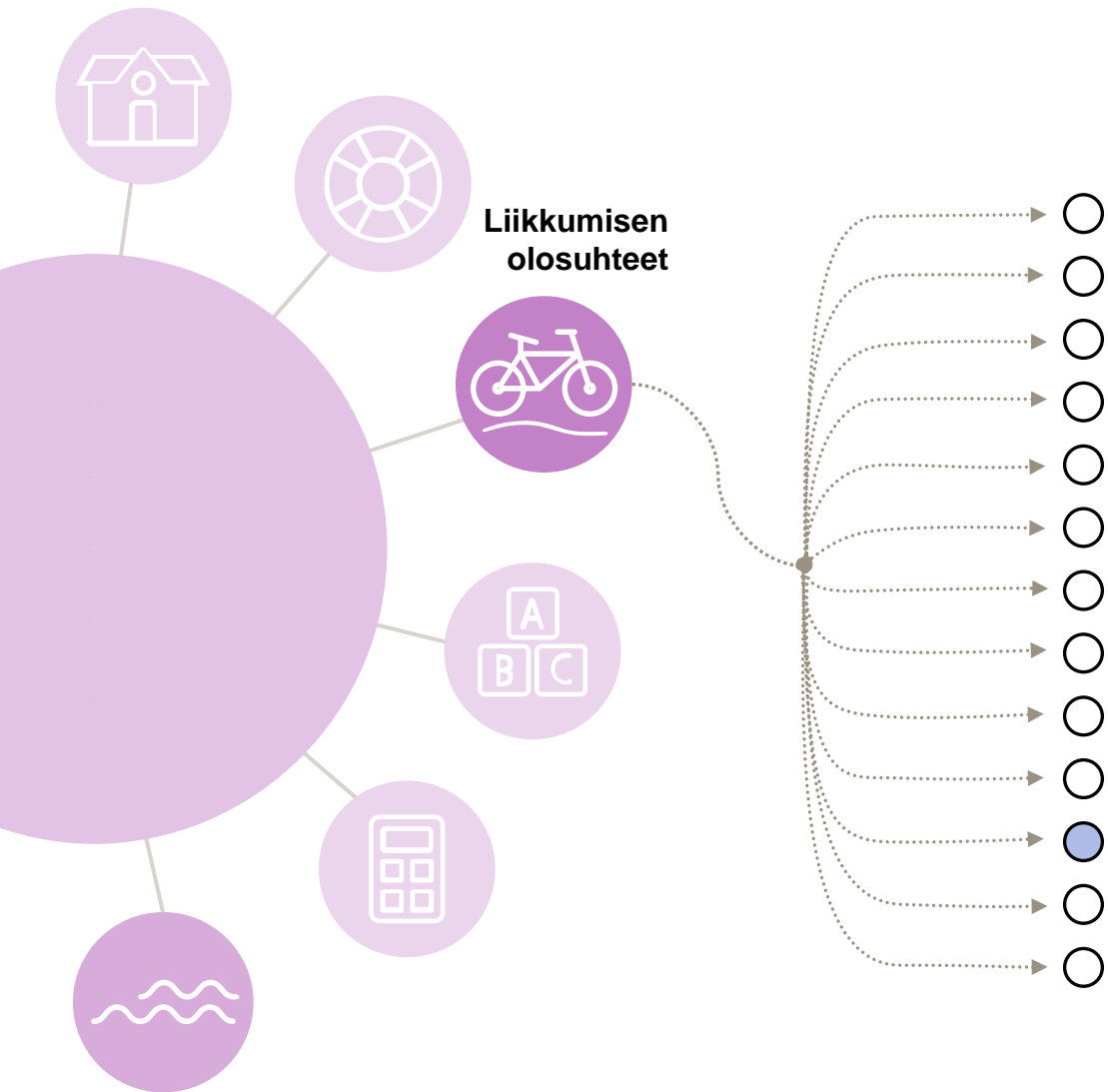
23. Kokeillaan koulupäivän jälkeisen liikunnan harrastamisen erilaisia toteutustapoja, kuten harrasteseteliä (OKM)

- Kokeilu- ja innovaatiohankkeissa kolme hanketta (v.2024), joissa kehitetään koulupäivän jälkeistä liikunnan harrastamista.
- Vuodelle 2025 varattu 2,6 miljoonaa euroa Harrastamisen Suomen mallin liikuntaharrastuksesta polku seuratoimintaan -kehittämishankkeille.

26. Erityisesti turvallisiin koulureitteihin sekä liikuntamahdollisuuksien lisäämiseen kiinnitetään huomiota (LVM, OKM)

- Vuodelle 2025 on varattu 3 M€ koulumatkojen turvallisuuden ja liikunnallisuuden edistämiseen.
- Hankkeissa parannetaan koulujen lähiympäristöjen ja koulureittien liikenneturvallisuutta sekä tuetaan aktiivista arkiliikkumista.

29. Edistetään luonnon virkistyskäyttöä ja luontomatkailua (YM, MMM, TEM)

- 2,5 M€ kuntien lähivirkistysalueiden kunnostamiseen ja kehittämiseen (myöntöpäätökset keväällä 2025).
- Kansallista luonnon virkistyskäytön strategian 2030 (Toimintaohjelma 2023–2025) toimeenpano.
- EU:n maaseuturahoitusta (CAP) luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kehittämiseen (v. 2024–2025 yht. 2,7 M€).

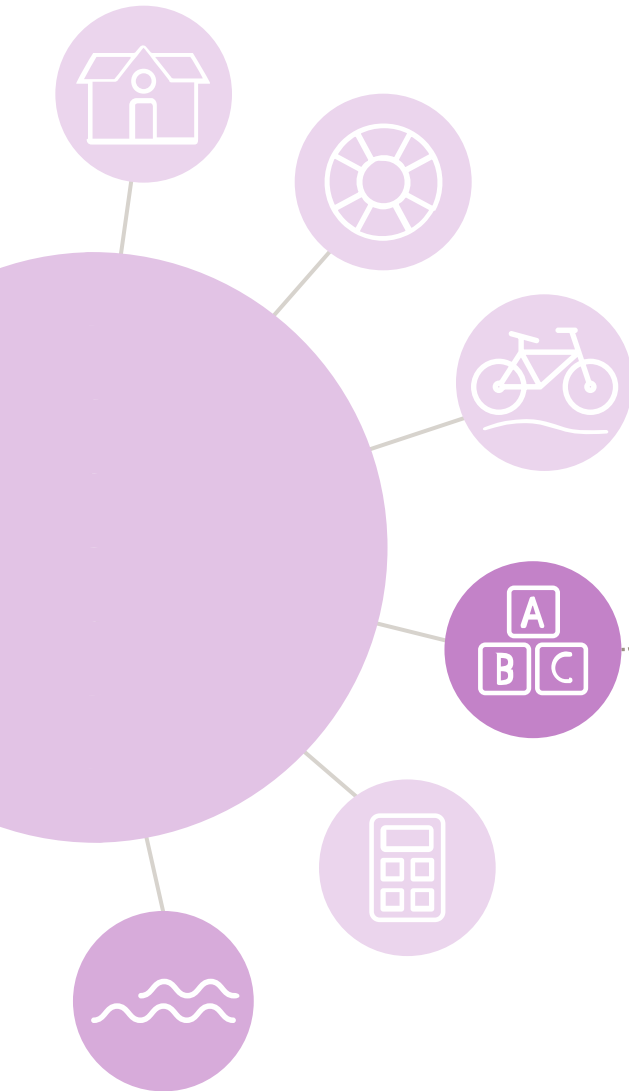

Liikuntaosaaminen

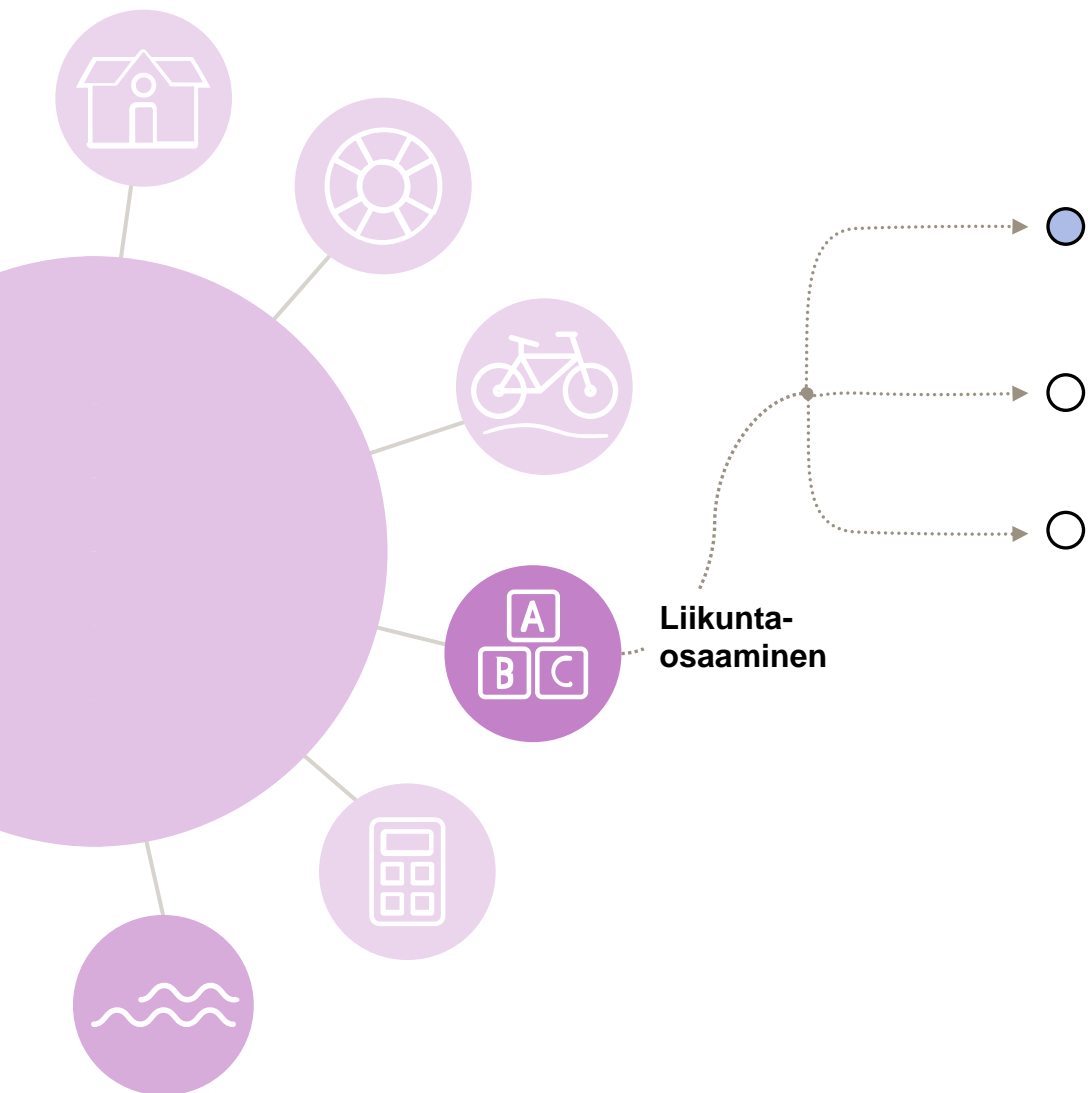

2 toimenpidettä:
Kummatkin käynnissä

Liikuntaosaaminen

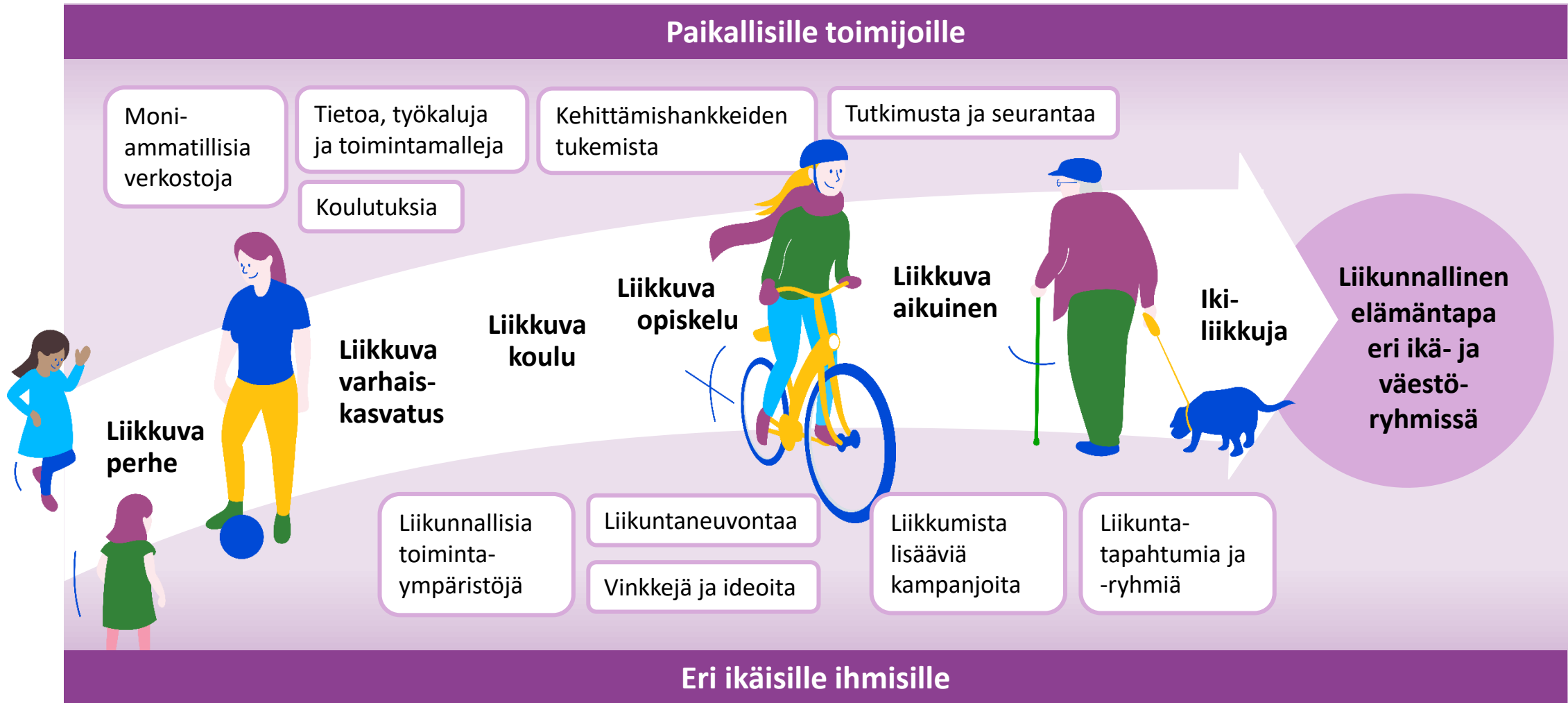
- 32. Liikuntaosaamista eri koulutus-aloilla
- 33. Poikkihallinnollisuus kuntien ja hyvinvointialueiden strategioissa
- (2). *Opetushenkilöstön osaaminen*

32. Vahvistetaan liikuntaosaamista eri koulutusaloilla, kuten sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä kasvatusaloilla (OKM, STM)

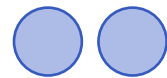
- Osana liikunnan ja ravitsemuksen edistäminen hyvinvointialueilla ja niiden yhdyspinnoilla - toimenpiteitä kehitetään ammattilaisten osaamista perus- ja täydennyskoulutuksen avulla.
- Opettajankoulutusfoorumien kautta pilotit opettajaopiskelijoiden toiminnallisten opetusmenetelmien osaamisen kehittämiseksi.
- Liikkuvat-kokonaisuuden toimenpiteinä koulutetaan kasvatuksen ja koulutuksen parissa sekä sosiaali- ja terveyshuollossa työskenteleviä ammattilaisia.

Liikkuvat-kokonaisuus

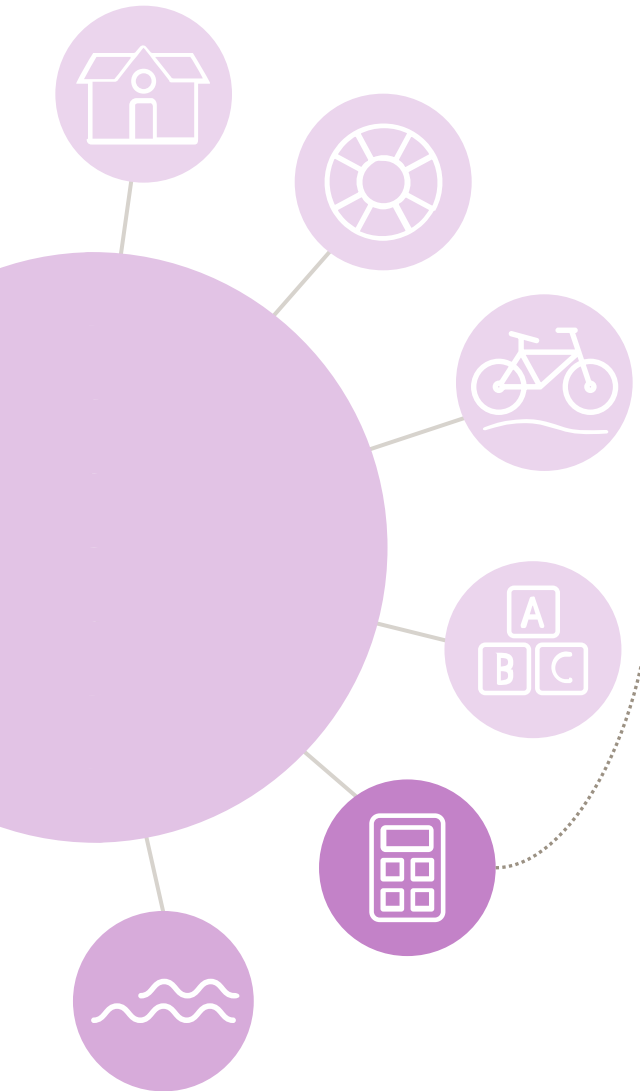

Liikkumiseen kannustava verotus

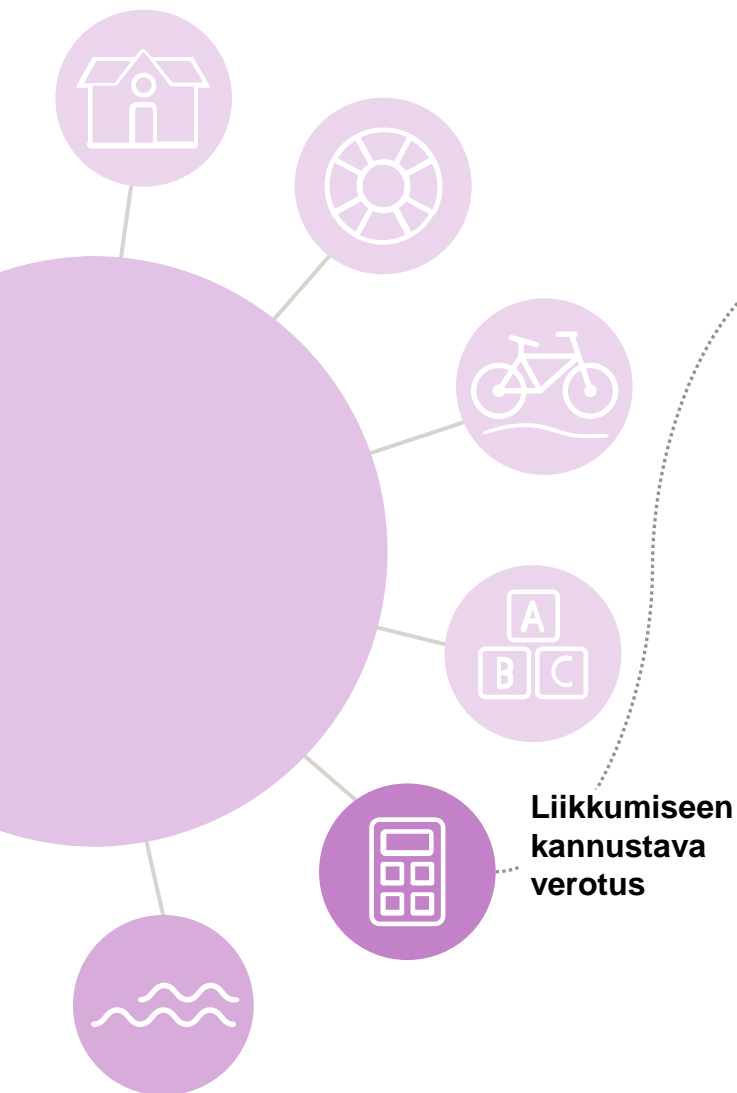

2 toimenpidettä:
Kummatkin käynnissä

Liikkumiseen kannustava verotus

- 34. Verotukselliset keinot
- 35. Arvonlisävero

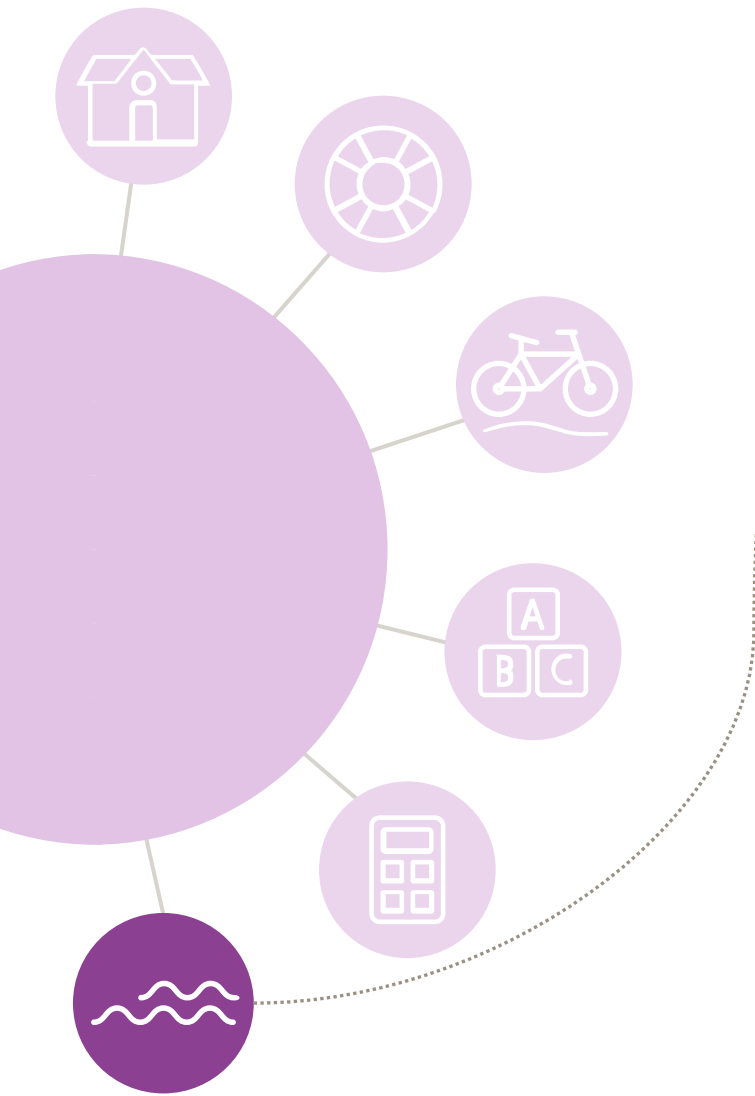
34. Selvitetään ja arvioidaan mahdollisuuksia liikunnan tukemiseen verotuksen keinoin (VM, OKM)

- Toukokuussa 2025 valmistuu selvitys liikkumisen, liikunnan ja urheilun verotuksen kansainvälisistä malleista.
- Vuonna 2025 on käynnistynyt kansallinen selvitys.

**Anna laitteille
lepopäivä.**

**Viestintä ja
vaikuttaminen**

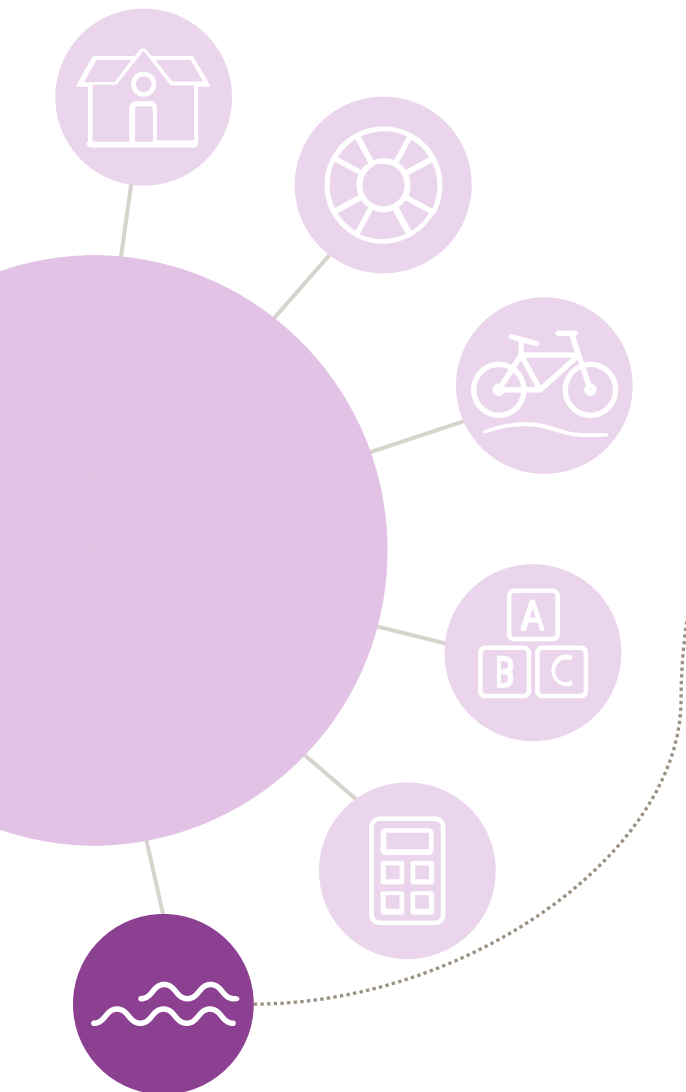

Viestintä ja vaikuttaminen

- Kansalaiset
- Sidosryhmät

**Lisää vain
liike.**
suomiliikkeelle.fi

Viestintä ja vaikuttaminen

● Havahduttaa kansalaiset arkiliikkumiseen

- Tietoa ja vinkkejä Instagramissa ja www.suomiliikkeelle.fi
- Anna laitteille lepopäivä -mediakampanja

● Sidosryhmät, edistää liikkumista yhdessä

- Lisää vain liike -ideapankki ja -hetki sekä yhteiset mediakampanjamateriaalit.
- Ajankohtaisviestintä: uutiskirje, LinkedIn, tiedotteet, puheenvuorot ja tapahtumat.

Soveltavan liikunnan huomioiminen toimenpiteissä

- Soveltavan liikunnan valtakunnallinen tutkimus- ja kehittämistyöryhmä antoi Suomi liikkeelle -ohjelmalle kuusi suositusta, miten ohjelman toimenpiteissä tulisi huomioida soveltava liikunta.
- Kehittämisyhteistyöryhmien kriteereissä on huomioitu erityisenä painotuksena tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen sekä liikunnan lisääminen väestöryhmissä, joissa tarvitaan erityistä tukea.
- OKM:stä kohdennetaan vuonna 2025 erillinen Suomi liikkeelle - määräraha (800 000 euroa) soveltavan liikunnan kehittämiseen, kokeiluihin ja innovaatioihin.
- Vuonna 2025 toteutetaan yhteistyössä Paralympiakomitean ja Liikuntatieteellisen Seuran soveltavan liikunnan verkoston kanssa ideakilpailu, jossa etsitään arkeen sopivia liikumis- ja tauotusvinkkejä henkilöiltä, joiden liike on rajoittunutta sairaudesta, vammasta, iästä tai toimintakyvyn heikkenemisestä johtuen.

Suomi liikkeelle - ohjelman seuranta ja arviointi

Ohjelman seurannan ja arvioinnin kohdentuminen

Ohjelman seurannan ja arvioinnin kohdentuminen

Ydintavoite:

Liikkuminen
kääntyy kasvuun
jokaisessa
ikäryhmässä

Toimenpiteet,
kuten liikunta-
neuvonnan
vahvistaminen

Prosessi,
kuten
myönnetyt
avustukset

Tulokset,
kuten liikunta-
neuvonnan
vahvistuminen

Vaikutukset,
kuten muutos
liikkumisen
määrässä

Vaikuttavuus,
kuten muutos
hyvinvoinnissa
ja terveydessä

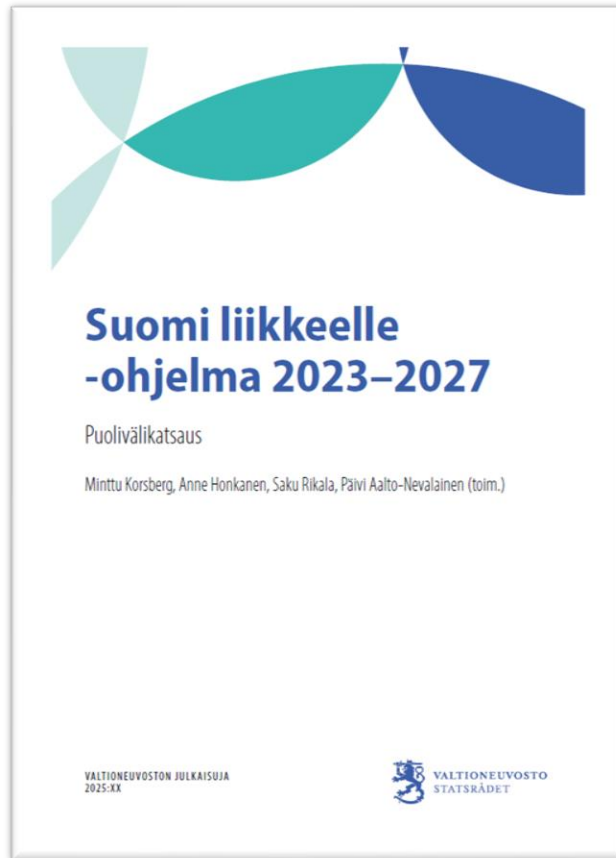
Seurantaan ja arviointiin vaikuttavat tekijät sekä epävarmuus lisääntyvät

Toimenpiteiden seuranta

KATEGORIA	KOHDERYHMÄ	ARVIO POTENTIAALIS TA EDISTÄÄ LIIKKUMISTA	OSA-TAVOITTEET	TOTEUMA-MITTARIT	PROSESSI-MITTARIT	TULOSMITTARIT/ LAADULLINEN ARVIO TULOKSISTA	VAIKUTUS-MITTARI/ LAADULLINEN ARVIO VAIKUTUKSISTA
<p>A. Rakennetoimi</p> <p>B. Selvitys tai suunnitelma</p> <p>C. Käytännön kehittämis- tai edistämistoimi</p>	<p>A. Väestöryhmä: esim. sosiaali- ja terveysalan henkilöstö tai lapset ja nuoret</p> <p>B. Toimijataso: esim. valtio, virasto tai kunnat</p>	<p>A. Kuinka suureen väestömäärään toimenpide kohdistuu?</p> <p>B. Kuinka välitön/ välillinen on toimenpiteen mahdollisuus edistää liikkumista?</p>	<p>Toimenpiteen purkaminen ja konkretisoiminen osatavoitteiksi</p>	<p>Seurataan esim. onko helposti todennettavissa oleva rakennetoimi tai selvitys toteutunut (kyllä/ei).</p>	<p>Seurataan tehtyjä toimenpiteitä ja niiden toteutumista (esim. tehtyjen toimenpiteiden määrä tai myönnetyt avustukset).</p>	<p>Seurataan ohjelman aikaansaamia tuloksia sekä laadullista onnistumista (esim. koulujen pihat ovat liikkumiseen innostavia lähiliikuntapaikkoja tai liikuntaneuvontaa tarjoavien kuntien määrää).</p>	<p>Seurataan ohjelman vaikutuksia eli toimenpiteiden aikaansaamia muutoksia (esim. henkilöstön liikkumisen tukitoimien yleisyys työpaikoilla tai lakimuutoksen vaikutus perusopetuksen opetussuunnitelmiin).</p>

Ydintavoitteen seuranta

- **Ydintavoite: Liikkuminen kääntyy kasvuun jokaisessa ikäryhmässä**
 - Paikallaanolon määrä eri ikä- ja väestöryhmissä (PIILO-, LIITU- ja KunnonKartta-tutkimukset)
 - Kevyen, reippaan ja rasittavan liikkumisen määrät eri ikä- ja väestöryhmissä (PIILO-, LIITU- ja KunnonKartta-tutkimukset)
 - Liikkumissuosittelujen täyttäneiden osuus eri ikä- ja väestöryhmissä (PIILO-, LIITU-, KunnonKartta- ja Terve Suomi -tutkimukset)
 - Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (Move!-mittaukset)
 - Varusmiespalveluksen aloittaneiden miesten kestävyyskunto ja lihaskunto (Varusmiesten kuntotestit)
 - Kävelyssä suuria vaikeuksia kokevat sekä kuuden minuutin kävelytesti (Terve Suomi- ja KunnonKartta-tutkimukset)

**Lisää tietoa
Suomi liikkeelle -ohjelman
2023–2027 puolivälikatsauksen
raportista osoitteesta
[https://urn.fi/URN:ISBN:978-
952-383-845-1](https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-845-1)**